

OPIS ISTOTNYCH ZAGADNIEŃ DLA KOMISJI EGZAMINACYJNEJ
DO ZADANIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO
(EGZAMIN PROKURATORSKI – 2024)

Przedmiotem zadania pisemnego z zakresu prawa karnego jest sporządzenie projektu apelacji prokuratora od wyroku Sądu Rejonowego w [] z dnia 21 lipca 2022 r., w sprawie o sygn. akt II K [], uznającego oskarżonego Kacpra K. za winnego popełnienia zarzuconego mu aktem oskarżenia przestępstwa z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, polegającego na posiadaniu, wbrew przepisom ustawy, substancji psychotropowej w postaci mefedronu o masie netto wynoszącej 20,62 grama.

Wyrok w przedmiotowej sprawie zapadł na posiedzeniu w wyniku zaaprobowania przez Sąd I instancji wniosku prokuratora złożonego na podstawie art. 335 § 2 k.p.k.

Wyrok Sądu Rejonowego w [] z dnia 21 lipca 2022 r., w sprawie o sygn. akt. II K [] dotknięty jest obrazą przepisu postępowania, o jakiej mowa w art. 438 pkt 2 k.p.k., która miała wpływ na treść orzeczenia, w postaci art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegającą na niezasadnym uwzględnieniu nieprawidłowego wniosku prokuratora złożonego na podstawie art. 335 § 2 k.p.k. o skazanie Kacpra K. bez przeprowadzenia rozprawy i wydaniu przez Sąd Rejonowy w [] na posiedzeniu w dniu 21 lipca 2022 r., wyroku skazującego za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnego z tym wnioskiem, podczas gdy nie zawierał on przynajmniej jednego z obowiązków wskazanych w art. 72 § 1 pkt 1-8 k.k., co powinno skutkować rozpoznaniem sprawy na zasadach ogólnych.

Zespół egzaminacyjny zauważa, że w analogicznych sytuacjach sądy dostrzegały możliwość naruszenia zarówno przepisów prawa procesowego oraz materialnego i wówczas dodatkowy zarzut miałby postać naruszenia przepisu prawa materialnego, o jakim mowa w art. 438 pkt 1a k.p.k., tj. w innym wypadku niż obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu, w postaci art. 72 § 1 k.k., poprzez jego niezastosowanie i brak zobowiązania oskarżonego w czasie wyznaczonego okresu próby do realizacji przynajmniej jednego z obowiązków wskazanych w art. 72 § 1 pkt 1-8 k.k., pomimo obligatoryjnego charakteru orzeczenia w tym zakresie, w sytuacji, gdy nie jest orzekany środek karny.

Jednocześnie, na podstawie okoliczności niniejszej sprawy, możliwe jest sformułowanie dodatkowego zarzutu obrazy przepisu prawa materialnego, o jakiej mowa

w art. 438 pkt 1a k.p.k., tj. w innym wypadku niż obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu, w postaci art. 70 § 1 k.k., poprzez jego błędne zastosowanie przy orzeczeniu okresu próby, na który nastąpiło zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności, zamiast art. 70 § 2 k.k., który ma zastosowanie przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary wobec oskarżonego, który jest sprawcą młodocianym.

Przy powyższym zarzucie obrazy przepisu postępowania właściwe jest sformułowanie wniosku apelacyjnego o uchylenie zaskarżonego wyroku.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że wyrok Sądu Rejonowego w z dnia 21 lipca 2022 r., w sprawie o sygn. akt. II dotknięty jest obrazą przepisu postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia, w postaci art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., polegającą na niezasadnym uwzględnieniu nieprawidłowego wniosku prokuratora złożonego na podstawie art. 335 § 2 k.p.k. o skazanie Kacpra K. bez przeprowadzenia rozprawy i wydaniu przez Sąd Rejonowy w na posiedzeniu w dniu 21 lipca 2022 r. wyroku skazującego za przestępstwo z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zgodnego z tym wnioskiem, podczas gdy nie zawierał on przynajmniej jednego z obowiązków wskazanych w art. 72 § 1 pkt 1-8 k.k., co powinno skutkować rozpoznaniem sprawy na zasadach ogólnych.

Sąd, do którego oskarżyciel publiczny kieruje wniosek w trybie art. 335 § 2 k.p.k., jest zobligowany do jego szczegółowej kontroli (formalnej i merytorycznej). Sąd sprawdza, czy przedłożone przez prokuratora propozycje są zgodne z uprzednimi ustaleniami stron, a także, czy respektują obowiązujące przepisy prawa materialnego (*vide*: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 października 2021 r., IV KK 459/21, Lex nr 3342076; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2017 r., III KK 364/16. Lex nr 2238690).

Sąd Najwyższy wielokrotnie podnosił, że nie zyskuje aprobaty sposób procedowania sądów sprowadzający się do bezkrytycznego akceptowania wniosków prokuratorskich o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy. Skazanie bez przeprowadzenia rozprawy musi zostać poprzedzone gruntownymi badaniami wszystkich kryteriów dopuszczalności takiego wniosku. Skierowanie wniosku prokuratora w trybie art. 335 § 1 k.p.k. albo 2 k.p.k. nie zwalnia bowiem sądu od obowiązku kontroli jego formalnej i materialnej poprawności, a zakresem tej weryfikacji winna zostać objęta nie tylko kwestia prawidłowości postulowanych przez prokuratora rozstrzygnięć, ale także to, czy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości.

Przepis art. 343 § 7 k.p.k. obligował Sąd Rejonowy w . do szczegółowej kontroli poprawności wniosku złożonego w trybie art. 335 k.p.k. Kontrola ta powinna obejmować m.in. zagadnienie zgodności propozycji zawartych we wniosku z przepisami prawa materialnego. W tym przypadku następstwem kontroli winno być stwierdzenie nierespektowania w przedmiotowym wniosku ustawowych wymogów i stosownie do treści art. 343 § 7 k.p.k. sprawa winna podlegać rozpoznaniu na zasadach ogólnych. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedmiotem tej kontroli musi być nie tylko kwestia dopuszczalności proponowanych przez prokuratora rozstrzygnięć, ale także ustalenie, czy poza zakresem uzgodnień z oskarżonym nie pozostały elementy obligatoryjne, które powinien zawierać wyrok (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2021 r., I KK 10/20, LEX nr 3193873).

Jak wskazano wcześniej, w sprawie podstawowym zarzutem apelacyjnym powinien być zarzut dotyczący obrazu przepisu prawa postępowania. Nie może jednak ująć uwadze, że w orzecznictwie sądowym podkreślano, że uchybienia natury procesowej związane z niewłaściwym uwzględnieniem wniosku w trybie art. 335 k.p.k. nierzadko dotyczą także z naruszeniem przepisów prawa materialnego (vide uzasadnienia do wyroków: Sąd Najwyższego: z dnia 20 grudnia 2023 r., I KK 427/23, LEX nr 3647276 oraz z dnia 11 stycznia 2023 r., IV KK 468/22, LEX nr 3507380; z dnia 15 marca 2018 r., II KK 63/18, Lex nr 2486141; z dnia 23 maja 2018 r., IV KK 164/18, Lex nr 2521641; Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 marca 2011 r., II AKa 52/11, Lex nr 846494; Sądu Okręgowego w Elblągu z dnia 3 listopada 2022 r., VI Ka 413/22, Lex nr 3537563; Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 6 kwietnia 2017 r., IV Ka 273/17, Lex nr 2293113).

Brak orzeczenia wobec sprawcy, który został skazany na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, obowiązku probacyjnego z art. 72 § 1 k.k., w sytuacji gdy nie orzeczono jakiegokolwiek środka karnego z art. 39 k.k. – stanowi rażące naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na treść wyroku (vide: Sąd Najwyższy w wyroku z 27.01.2020 r., IV KK 202/19, LEX nr 3220588 i w wyroku z 12.05.2021 r., II KK 88/21, LEX nr 3284218).

Obowiązek nałożenia przez Sąd na oskarżonego, w sytuacji zawieszenia wykonania kary, jednego z obowiązków probacyjnych wynika z treści art. 72 § 1 k.k. Sąd Rejonowy nie dochowując wskazanych standardów staranności, wymaganych przy kontroli wniosku złożonego w trybie art. 335 § 2 k.p.k., wymierzył oskarżonemu karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i bez orzeczenia środka karnego i nałożenia na oskarżonego obowiązku wskazanego w art. 72 § 1 k.k. Tym samym rozstrzygnięcie

o warunkowym zawieszeniu wykonania kary bez obowiązku z art. 72 § 1 k.k. jest sprzeczne z obowiązującym stanem prawnym.

Nadto podnieść należy, że oskarżony w dacie czynu nie ukończył 21 lat, a w czasie orzekania w pierwszej instancji 24 lat. Był zatem sprawcą młodocianym (art. 115 § 10 k.k.). W konsekwencji, podstawą określenia okresu próby w związku z warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności winien być przepis art. 70 § 2 k.k. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazuje, że oskarżony jest pełnoletni, pomijając okoliczność, że również był sprawcą młodocianym.

Nawet wskazanie błędnej podstawy prawnej orzeczenia okresu próby względem sprawcy młodocianego nie spowodowało w niniejszej sprawie, że orzeczenie nie odpowiada prawu. Uchybienie takie nie może stanowić wyłącznej podstawy zarzutu odwoławczego.

Reasumując, stwierdzona w rozpoznawanej sprawie sytuacja pozwala uznać, że Sąd Rejonowy w nie skontrolował rzetelnie wniosku w trybie art. 335 § 2 k.p.k.

Jedynie na marginesie powyższych rozważań wskazać należy, że omawianym wyrokiem nie orzeczono świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej, o jakim mowa w art. 70 ust. 4a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, który został dodany przez art. 12 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. zmieniającej ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2023 r. Zarzucony Kacprowi K. występek z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii został popełniony w dniu 25 maja 2021 r., w związku z czym w tej dacie nie obowiązywał jeszcze art. 70 ust. 4a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Zgodnie zaś z art. 4 § 1 k.k., jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest ona względniejsza dla sprawcy. W związku z powyższym nie ulega wątpliwości, że na gruncie niniejszej sprawy, z uwagi na normę art. 4 § 1 k.k., brak było podstawy prawnej do orzeczenia świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej, o jakim mowa w art. 70 ust. 4a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, a zatem sformułowanie ewentualnego zarzutu apelacji w postaci obrazu przepisu prawa materialnego, o jakiej mowa w art. 438 pkt 1a k.p.k., tj. art. 70 ust. 4a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, poprzez jego niezastosowanie, uznać należy za błędne.

Za irrelevantne dla oceny zasadności wyroku uznać należy rozważania w przedmiocie znamienia znacznej ilości, statuującego odpowiedzialność za przestępstwo z art. 62 ust. 2

ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Zapowiedź apelacji w przedmiotowej sprawie nie została skierowana przeciwko całości wyroku, na co wskazuje chociażby treść uzasadnienia wyroku (*vide: k. 69 akt sprawy*). Już na etapie składania wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku, strona określa przyszły zakres kontroli odwoławczej, co wynika z art. 422 § 2 k.p.k. W konsekwencji obowiązek rozważenia wszystkich wniosków i zarzutów wynikający z brzmienia art. 433 § 2 k.p.k. determinowany jest przez zakres wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku.

W kontekście powyższego, nie można pominąć treści art. 447 § 5 k.p.k., który wprowadza ograniczenia w konstruowaniu zarzutów odwoławczych względem orzeczeń wydanych w trybach konsensualnych.

Reasumując, wyrok Sądu Rejonowego w : powinien zostać zaskarżony na niekorzyść oskarżonego w zakresie wskazanym powyżej, zaś wniosek winien zmierzać do wydania przez Sąd II instancji wyroku o charakterze kasatoryjnym (uchylającym).